EUROOPA KOHTU OTSUS (teine koda)

23. november 2006 *

Kohtuasjas C-315/05,

mille esemeks on EÜ artikli 234 alusel Giudice di pace di Monselice (Itaalia) 12. juuli 2005. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 12. augustil 2005, menetluses

Lidl Italia Srl

versus

Comune di Arcole (VR),

EUROOPA KOHUS (teine koda),

koosseisus: koja esimees C. W. A. Timmermans (ettekandja), kohtunikud R. Schintgen, P. Kūris, J. Makarczyk ja G. Arestis,

* Kohtumenetluse keel: itaalia.

kohtujurist: C. Stix-Hackl,
kohtusekretär: vanemametnik L. Hewlett,

arvestades kirjalikus menetluses ja 29. juuni 2006. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

— Lidl Italia Srl, esindajad: *avvocato* F. Capelli ja *avvocato* M. Valcada,

— Itaalia valitsus, esindaja: I. M. Braguglia, keda abistas *avvocato dello Stato* G. Aiello,

— Hispaania valitsus, esindaja: N. Díaz Abad,

— Prantsuse valitsus, esindajad: R. Loosli-Surrans ja G. de Bergues,

— Madalmaade valitsus, esindajad: H. G. Sevenster ja M. de Mol,

— Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: A. Aresu ja J.-P. Keppenne,

olles 12. septembri 2006. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. märtsi 2000. aasta direktiivi 2000/13/EÜ toidu märgistamist, esitlemist ja reklaami käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT L 109, lk 29; ELT eriväljaanne 15/05, lk 75) artiklite 2, 3 ja 12 tõlgendamist.

2 Taotlus esitati kohtumenetluse käigus, milles Lidl Italia Srl (edaspidi „Lidl Italia") esitas kaebuse Comune di Arcole *direttore generale* otsuse peale, millega määrati sellele äriühingule haldustrahv, kuna „Amaro alle erbe" nimelist alkohoolset jooki müües rikkus ta siseriiklikku õigust, mis kohustab teatud alkohoolsete jookide märgistamisel esitama alkoholisisalduse mahuprotsentides.

Õiguslik raamistik

Ühenduse õigusnormid

3 Direktiivi 2000/13 põhjendus 6 on järgmine:

„Toidu märgistamise eeskirjade puhul tuleks esmajoones silmas pidada tarbija teavitamise ja kaitsmise vajadust."

4 Selle direktiivi põhjenduse 8 kohaselt:

„Toote täpset olemust ning omadusi väljendav üksikasjalik märgistamine annab tarbijale võimaluse teha teabel põhinev valik ning on kõige asjakohasem, sest sisaldab kõige vähem vabakaubandust takistavaid asjaolusid."

5 Direktiivi 2000/13 artikli 1 lõige 1 sätestab:

„Käesolevas direktiivis käsitletakse lõpptarbijale töötlemata kujul tarnitava toidu märgistamist ning nende esitlemise ja reklaamimise teatavaid külgi."

6 Selle direktiivi artikli 1 lõige 3 sisaldab järgmist definitsiooni:

„[...]

b) *müügipakendis toit* — iga lõpptarbijale või toitlustusettevõtjatele töötlemata kujul esitletav kaubaartikkel, mis koosneb toidust ning pakendist, millesse toit on pakitud enne müüki, olenemata sellest, kas pakend ümbritseb toitu täielikult või osaliselt, kuid igal juhul sellisel viisil, mis ei võimalda pakendit avamata või muutmata selle sisu muuta."

7 Direktiivi 2000/13 artikli 2 lõige 1 kehtestab:

„Märgistus ja selle meetodid ei tohi:

a) olla ostjat olulisel määral eksitavad, eelkõige:

i) seoses toidu selliste iseloomulike tunnustega nagu toidu olemus, määratletus, omadused, koostis, kogus, säilivus, päritolu- ja lähteriik, valmistus- või tootmismeetod;

[...]"

8 Sama direktiivi artikli 3 lõikes 1 esitatakse ammendav loetelu andmetest, mille esitamine on toidu märgistamisel kohustuslik.

9 Selle sätte punkt 7 näeb ette „tootja või pakendaja või ühenduses registrisse kantud müüja nim[e] või ärinim[e] ja aadress[i]" esitamise.

10 Sama sätte punktis 10 sätestatakse, et „jookide puhul, mille alkoholisisaldus on üle 1,2 mahuprotsendi, [on kohustuslik esitada] tegelik alkoholisisaldus mahuprotsentides."

11 Direktiivi 2000/13 artikkel 12 näeb ette:

„Tollitariifistiku rubriiki 22.04 ja 22.05 kuuluvate toodete mahuprotsentides alkoholisisalduse märkimise reeglid määratakse kindlaks selliste toodete suhtes kohaldatavate ühenduse erisätetega.

Muude alkoholjookide puhul, mille alkoholisisaldus on üle 1,2 mahuprotsendi, määratakse kõnealused reeglid kindlaks artikli 20 lõikes 2 sätestatud korras."

12 Nimetatud direktiivi artikli 12 teises lõigus viidatud reeglid kehtestatakse komisjoni 15. aprilli 1987. aasta direktiiviga 87/250/EMÜ lõpptarbijale müüdavate alkohoolsete jookide mahuprotsendilise alkoholisisalduse märkimise kohta (EÜT L 113, lk 57; ELT eriväljaanne 13/08, lk 275).

13 Direktiivi 87/250 artikli 3 lõige 1 sätestab:

„Alkoholisisalduse näitamisel mahuprotsentides on lubatud järgmised positiivsed ja negatiivsed hälbed, mida väljendatakse absoluutväärtustena:

a) allpool määratlemata joogid:

0,3 mahuprotsenti;

[...]"

14 Direktiivi 2000/13 artikli 16 lõiked 1 ja 2 kehtestavad:

„1. Liikmesriigid tagavad, et nende territooriumil ei müüda selliseid toiduaineid, mille kohta artiklis 3 ja artikli 4 lõikes 2 ettenähtud andmed ei ole tarbijale kergesti arusaadavas keeles, kui tarbijat ei ole märgistusele kantud ühe või enama märgistuskande kaudu tegelikult teavitatud muude, artikli 20 lõikes 2 ettenähtud korras kindlaksmääratud meetmete abil.

2. Liikmesriik, kus toodet turustatakse, võib oma territooriumil asutamislepingus sätestatud eeskirjade kohaselt ette näha kõnealuste märgistamisandmete esitamise ühes või mitmes ühenduse ametlike keelte hulgast kindlaksmääratud keeles."

15 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määruse (EÜ) nr 178/2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused (EÜT L 31, lk 1; ELT eriväljaanne 15/06, lk 463), põhjenduse 12 kohaselt:

„Toidu ohutuse tagamiseks on vaja võtta arvesse toidu tootmisahela kõiki osi katkematu tervikuna alates esmatootmisest ja loomasööda tootmisest kuni müügini ja toidu tarnimiseni tarbijale, sest kõik ahela osad võivad toidu ohutust mõjutada."

16 Selle määruse põhjendus 30 kõlab järgmiselt:

„Toidukäitlejal on parimad võimalused toidutarnimise turvalise süsteemi rajamiseks ning tarnitava toidu ohutuse tagamiseks; seega peaks eeskätt käitleja juriidiliselt vastutama toidu ohutuse tagamise eest. Kui mõnes liikmesriigis ja mõnes toidualaste õigusnormidega reguleeritavas piirkonnas kõnealune põhimõte kehtib, siis mõnes teises piirkonnas ei ole see nii selgesti kindlaks määratud või kandub vastutus liikmesriigi pädevate asutuste tehtud kontrollide kaudu üle kõnealustele asutustele. Niisugused erinevused võivad põhjustada kaubandustõkkeid ja moonutada konkurentsi toidukäitlejate vahel eri liikmesriikides."

17 Määruse nr 178/2002 artikli 3 punktis 3 on järgmine mõiste:

„*toidukäitleja* — füüsiline või juriidiline isik, kelle ülesandeks on tagada toidualaste õigusnormide nõuete täitmine tema kontrollitavas toidukäitlemisettevõttes".

18 Nimetatud määruse artikkel 17 pealkirjaga „Kohustused" määrab:

„1. Toidu- ja söödakäitlejad peavad enda juhitava ettevõtte kõigil tootmis-, töötlemis- ja turustamisetappidel tagama toidu ja sööda vastavuse nende tegevust reguleerivatele toidualaste õigusnormide nõuetele ning kontrollima kõnealuste nõuete täitmist.

2. Liikmesriigid jõustavad toidualased õigusnormid ning jälgivad ja kontrollivad, et toidu- ja söödakäitlejad täidaksid toidualaste õigusnormide asjakohaseid nõudeid kõigil tootmis-, töötlemis- ja turustamisetappidel.

Nad kasutavad selleks ametlikku kontrollisüsteemi ning muid asjaoludele vastavaid meetmeid, kaasa arvatud üldsuse teavitamine küsimustes, mis on seotud toidu ja sööda ohutusega ning nendega seotud riskidega, toidu ja sööda ohutuse järelevalvega ja muu seirega kõigil tootmis-, töötlemis- ja turustamisetappidel.

Liikmesriigid kehtestavad ka eeskirjad meetmete ja karistuste kohta toidu- ja söödaalaste õigusnormide rikkumise puhul. Kehtestatavad meetmed ja karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad."

19 Nõukogu 25. juuli 1985. aasta direktiivi 85/374/EMÜ liikmesriikide tootevastutust käsitlevate õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta (EÜT L 210, lk 29; ELT eriväljaanne 15/01, lk 257) artiklis 1 on sätestatud:

„Tootja vastutab kahju eest, mille põhjustab tema toote puudus."

20 Sama direktiivi artikli 3 kohaselt:

„1. „Tootja" tähendab valmistoote valmistajat, mis tahes tooraine tootjat või koostisosa valmistajat ja iga isikut, kes tootel oma nime, kaubamärki või muud selgesti eristatavat tunnust kasutades esineb selle tootjana.

2. Ilma et see piiraks tootja vastutuse kohaldamist, peetakse käesoleva direktiivi tähenduses tootjaks ja tootjana vastutavaks iga isikut, kes oma äritegevuse käigus impordib ühendusse müügiks, laenutamiseks, liisimiseks või mõnes muus vormis tarnitava toote.

3. Kui tootjat ei ole võimalik kindlaks teha, käsitletakse toote iga tarnijat selle tootjana, kui ta ei tee kahjukannatajale mõistliku aja jooksul teatavaks tootja või talle toote tarninud isiku andmeid. Kui toode ei osuta lõikes 2 nimetatud importija andmetele, kehtib seesama ka sisseveetud toote puhul, isegi kui tootja nimi on märgitud."

Siseriiklikud õigusnormid

21 27. jaanuari 1992. aasta seadusandlikku dekreeti nr 109, millega võetakse üle toidu märgistamist, esitlemist ja reklaami käsitlevad direktiivid 89/395/EMÜ ja 89/396/EMÜ (*GURI* nr 39 regulaarne lisa, 17.2.1992), muudeti 23. juuni 2003. aasta seadusandliku dekreediga nr 181, millega võetakse üle direktiiv 2000/13/EÜ toidu

märgistamist, esitlemist ja reklaami käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (*GURI* nr 167, 21.7.2003) (edaspidi „seadusandlik dekreet nr 109/92").

22 Seadusandliku dekreedi nr 109/92 artikli 12 lõige 3 sätestab:

„Alkoholisisalduse esitamisel mahuprotsentides on lubatud järgmised positiivsed ja negatiivsed hälbed, mida väljendatakse absoluutväärtustena:

[...]

d) 0,3 mahuprotsenti punktides a, b ja c nimetamata alkohoolsete jookide puhul."

23 Selle seadusandliku dekreedi artikli 18 lõige 3 näeb ette:

„[artikli 12] sätete rikkumise eest karistatakse haldustrahviga 600–3500 eurot."

Menetlus põhikohtuasjas ning eelotsuse küsimused

24 Jürgen Weber GmbH toodab Saksamaal „Amaro alle erbe" nimelist alkohoolset jooki, mille etiketil on märgitud alkoholisisalduseks 35 mahuprotsenti.

25 Pädevad piirkondlikud tervishoiuasutused võtsid 13. märtsil 2003 Monselices asuvast Lidl Italia ketile kuuluvast müügikohast viis selle joogi proovi.

26 Laboratoorsed analüüsid, mis neist proovidest 17. märtsil 2003 tehti, näitasid 33,91 mahuprotsendist tegelikku alkoholisisaldust, mis on asjaomase toote märgistusel esitatust madalam.

27 Seetõttu taotles Lidl Italia uut kontrolli. Selle jaoks võeti asjaomasest tootest teised proovid ja nende 20. novembril 2003 tehtud analüüsimine näitas küll veidi kõrgemat, 34,54 mahuprotsendist tegelikku alkoholisisaldust, mis siiski oli toote märgistusel esitatust madalam.

28 Pädevad piirkondlikud tervishoiuasutused heitsid 3. juuli 2003. aasta protokollis Lidl Italiale ette seadusandliku dekreedi nr 109/92 artikli 12 lõike 3 punkti d rikkumist, kuna asjaomase toote tegelik alkoholisisaldus oli madalam märgistusel esitatust, võttes arvesse 0,3 mahuprotsendist lubatud hälvet.

29 Haldusmenetluse lõpus 23. detsembril 2004 tehtud otsuses tuvastas Comune di Arcole *direttore generale* rikkumise ja määras seadusandliku dekreedi nr 109/92 artikli 18 lõike 3 alusel Lidl Italiale 3115 euro suuruse haldustrahvi.

30 Lidl Italia esitas selle haldusotsuse peale kaebuse Giudice di pace di Monselicele.

31 Eelotsusetaotluse esitanud kohus toob esile, et Lidl Italia väitis, et töötlemata kujul tarnitavate toodete ja toidu märgistamist käsitlevate ühenduse õigusaktide sätted ei ole suunatud ettevõtjale, kes toiduaineid ainult turustab, vaid ainuüksi toiduainete tootjale.

32 Turustaja ei saa teada, kas teave, mida toote valmistaja märgistusel esitab, on õige või vale ja ta ei saa mitte kuidagi mõjutada toote valmistamist ega selle märgistuse sõnastust, mille kaudu seda toodet lõpptarbijale müüakse.

33 Eelotsusetaotluse esitanud kohus lisab, et Lidl Italia on veel märkinud, et ühenduse õiguse kohaselt sisaldub toote valmistaja vastutuse põhimõte ka direktiivis 85/374.

34 Neil asjaoludel otsustas Giudice di pace di Monselice, leides, et käimasoleva kohtuvaidluse lahendamiseks on vaja tõlgendada ühenduse õigust, peatada menetluse ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas direktiivi 2000/13/EÜ [...] peab seoses [nimetatud] direktiivi [...] artiklis 1 sätestatud töötlemata kujul tarnitava toiduga tõlgendama nii, et direktiivis, eriti selle artiklites 2, 3 ja 12 ettenähtud kohustused kehtivad ainuüksi asjaomase toidu tootja suhtes?

2. Kas jaatava vastuse korral esimesele küsimusele tuleb direktiivi 2000/13/EÜ artikleid 2, 3 ja 12 tõlgendada nii, et nad välistavad selle, et ühes liikmesriigis asuvat teises liikmesriigis asuva ettevõtja töötlemata kujul tarnitava toidu lihtsat edasimüüjat (nagu on määratletud direktiivi 2000/13/EÜ artiklis 1) võib lugeda vastutavaks ametiasutuse väitel toimunud õigusrikkumise eest, mis seisneb tootja poolt toidu etiketil märgitud väärtuse (käesolevas asjas alkoholisisaldus) erinevuses tegelikust väärtusest, ning seega karistada vaatamata sellele, et ta (kui lihtne edasimüüja) vaid turustab toitu sellisel kujul, nagu tootja seda tarnib?"

Eelotsuse küsimused

35 Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib oma kahe küsimusega, mida tuleb uurida koos, sisuliselt teada seda, kas direktiivi 2000/13 artikleid 2, 3 ja 12 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid nagu põhikohtuasjas, mis annavad võimaluse pidada selles liikmesriigis asuvat ettevõtjat, kes turustab teises liikmesriigis asuva ettevõtja töötlemata kujul tarnitavat alkohoolset jooki nimetatud direktiivi artikli 1 tähenduses, vastutavaks ametivõimude tuvastatud eelnimetatud õigusnormide rikkumise eest, mis seisneb selles, et alkoholi mahuprotsent, mille tootja on asjaomase toote etiketil esitanud, ei vasta toote alkoholisisaldusele, ja järelikult võimaldavad ettevõtjat karistada haldustrahviga isegi ainult seetõttu, et ta on lihtsalt turustajana müünud toodet, mida talle on tarninud tootja.

36 Direktiivi 2000/13 artikli 2 lõike 1 kohaselt ei tohi nimelt toidu iseloomulike tunnustega seotud märgistus ja selle meetodid olla ostjat olulisel määral eksitavad.

37 Seda üldist keeldu on täpsustatud selle direktiivi artikli 3 lõikes 1, mis sisaldab ammendavat loetelu andmetest, mille esitamine on kohustuslik lõpptarbijale töötlemata kujul tarnitava toidu märgistamisel.

38 Selliste jookide puhul nagu põhikohtuasjas käsitletav „Amaro alle erbe", mille alkoholisisaldus on üle 1,2 mahuprotsendi, kohustab selle sätte punkt 10 esitama nende märgistusel tegeliku alkoholisisalduse mahuprotsentides.

39 Direktiivi 2000/13 artikli 12 teises lõikes nimetatud alkoholisisalduse mahuprotsentides märkimise reeglid on kehtestatud direktiivi 87/250 artikli 3 lõikega 1, mis näeb ette lubatud positiivse või negatiivse hälbe 0,3 mahuprotsenti.

40 Kuigi direktiivi 2000/13 artiklite 2, 3 ja 12 koostoimes käsitlusest tuleneb, et selliste alkohoolsete jookide märgistusel nagu põhikohtuasjas käsitletu tuleb esitada teatava lubatud hälbe piires selle toote tegelik alkoholisisaldus mahuprotsentides, ei määra see direktiiv, erinevalt teistest ühenduse õigusaktidest, mis kehtestavad märgistuse kohustusi (vt nt see direktiiv, mida käsitletakse 8. septembri 2005. aasta otsuses kohtuasjas C-40/04: Yonemoto, ELK 2005, lk I-7755), milline ettevõtja peab täitma märgistuse kohustuse, ja see ei sisalda ka eeskirju selle kohta, millist ettevõtjat saab pidada vastutavaks nimetatud kohustuse rikkumise eest.

41 Seega ei tulene ei artiklitest 2, 3 ja 12 ega ka teiste direktiivi 2000/13 sätete sõnastusest, et selle direktiiviga on, nagu väidab Lidl Italia, asjaomane märgistuse kohustus pandud ainuüksi selliste alkohoolsete jookide tootjale või et see direktiiv välistab võimaluse pidada turustajat vastutavaks selle kohustuse rikkumise eest.

42 Lisaks tuleb väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ühenduse õiguse tõlgendamisel arvesse võtta mitte ainult sätete sõnastust, vaid ka nende õigusnormide üldist ülesehitust, konteksti ja eesmärki, mille hulka nad kuuluvad (vt eelkõige 17. septembri 1997. aasta otsus kohtuasjas C-83/96: Dega, EKL 1997, lk I-5001, punkt 15, ja 13. novembri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-294/01: Granarolo, EKL 2003, lk I-13429, punkt 34).

43 Direktiivi 2000/13 artiklite 2, 3 ja 12 üldist ülesehitust ja konteksti ning selle direktiiviga kavandatud eesmärke uurides ilmneb piisavalt omavahel kooskõlas olevaid tõendeid, mis lubavad järeldada, et sellega ei ole vastuolus põhikohtuasjas käsitletavad siseriiklikud õigusnormid, mis näevad ette, et turustajat võib pidada vastutavaks nende sätetega kehtestatud märgistuse kohustuse rikkumise eest.

44 Esiteks, mis puudutab direktiivi 2000/13 nimetatud sätete üldist ülesehitust ja konteksti, milles need esinevad, on oluline märkida, et asjaomase direktiivi teised sätted viitavad turustajatele seoses märgistuse kohustuste täitmisega.

45 Eriti puudutab see asjaomase direktiivi artikli 3 lõike 1 punkti 7, mille kohaselt on märgistamisel kohustuslik esitada muu hulgas „tootja või pakendaja või ühenduses registrisse kantud müüja nimi või ärinimi ja aadress".

46 Nõukogu 18. detsembri 1978. aasta direktiivi 79/112/EMÜ toidu märgistamist, esitlemist ja reklaamimist käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT 1979, L 33, lk 1), mis tunnistati kehtetuks ja asendati direktiiviga 2000/13, artikli 3 lõike 1 punkti 6 kohta, mis on samasugune kui direktiivi 2000/13 artikli 3 lõike 1 punkt 7, on Euroopa Kohus juba otsustanud, et selle sätte põhieesmärk on võimaldada lõpptarbijal kergesti tuvastada toote eest vastutajad — kes lisaks tootjatele ja pakendajatele on ka müüjad —, selleks et lõpptarbija saaks vajaduse korral esitada ostetud toote kohta omapoolset positiivset või negatiivset tagasisidet (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Dega, punktid 17 ja 18).

47 Teiseks, mis puudutab direktiivi 2000/13 eesmärki, siis tuleneb nii selle direktiivi põhjendusest 6 kui ka artiklist 2, et direktiiv on mõeldud toiduainete lõpptarbija teavitamiseks ja kaitsmiseks eelkõige seoses toidu selliste iseloomulike tunnustega nagu nende toodete olemus, määratletus, omadused, koostis, kogus, säilivus, päritolu- ja lähteriik ning valmistus- või tootmismeetod (vt direktiivi 79/112 kohta eespool viidatud kohtuotsus Dega, punkt 16).

48 Euroopa Kohus on leidnud, et kui mingi valdkond ei ole kaetud direktiiviga selles sätestatu mittetäieliku ülevõtmise tõttu, siis jääb liikmesriikidele põhimõtteliselt pädevus kehtestada selles valdkonnas eeskirju, arvestades seda, et need eeskirjad ei oleks oma olemuselt asjaomase direktiiviga kavandatud tulemuste saavutamist tõsiselt kahjustavad (eespool viidatud kohtuasi Granarolo, punkt 45).

49 Põhikohtuasjas käsitletavad siseriiklikud õigusnormid, millega pannakse direktiivis 2000/13 sätestatud märgistamise kohustuse rikkumise korral vastutus mitte ainult tootjale, vaid ka turustajale, ei kahjusta mitte mingil moel selle direktiiviga kavandatud tulemuste saavutamist.

50 Vastupidi, selline õigusakt osas, milles määratletakse lai ettevõtjate ring, keda võib direktiivi 2000/13 märgistamise rikkumiste eest vastutavaks pidada, on ilmselgelt direktiivis sätestatud toiduainete lõpptarbijate kaitse ja teavitamise eesmärki arvestav.

51 Seda järeldust ei pane kahtluse alla argument, mille Lidl Italia esitas nii eelotsusetaotluse esitanud kohtule kui ka Euroopa Kohtule ja mille kohaselt kehtestab ühenduse õigus põhimõtte — mis tuleneb ka direktiivist 85/374 —, et ainult tootja vastutab lõpptarbijatele töötlemata kujul tarnitavate toodete märgistuse eest.

52 Selles osas tuleb esmalt tõdeda, et ühenduse õigus ei kehtesta sellist üldist põhimõtet.

53 Vastupidi, kuigi määrust nr 178/2002 ei kohaldata *ratione temporis* põhikohtuasja asjaoludele, tuleneb selle määruse artikli 17 lõikest 1, mille pealkiri on „Kohustused", et toidukäitlejad peavad enda juhitava ettevõtte kõigil tootmis-, töötlemis- ja

turustamisetappidel tagama toidu vastavuse nende tegevust reguleerivatele toidualaste õigusnormide nõuetele ning kontrollima kõnealuste nõuete täitmist.

54 Järgmiseks, mis puudutab direktiivi 85/374, tuleb tõdeda, et see direktiiv ei ole põhikohtuasja olukorra kontekstis asjakohane.

55 Turustaja vastutus toiduainete märgistuse õigusnormide rikkumiste eest, mille puhul see turustaja peab muu hulgas maksma haldustrahvi, ei kuulu tegelikult direktiiviga 85/374 kehtestatud süüst sõltumatu vastutuse korra spetsiifilisse kohaldamisalasse.

56 Seega ei ole direktiivist 85/374 tulenevad võimalikud vastutust puudutavad põhimõtted kohaldatavad direktiivist 2000/13 tulenevate märgistuse kohustuste puhul.

57 Igal juhul näeb direktiivi 85/374 artikli 3 lõige 3 ette küll tarnija vastutuse, kuid piirab seda eeldusega, et tootjat ei ole võimalik kindlaks teha (10. jaanuari 2006. aasta otsus kohtuasjas C-402/03: Skov ja Bilka, EKL 2006, lk I-199, punkt 34).

58 Lõpuks tuleb märkida, et EÜ artiklit 10 käsitleva Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt säilib liikmesriikidel küll karistuste valiku võimalus, kuid nad peavad hoolitsema eelkõige selle eest, et ühenduse õiguse rikkumisi karistataks nii sisu kui menetluse osas samadel tingimustel kui siseriikliku õiguse sarnase laadi ja tähtsusega rikkumisi ja et need tingimused igal juhul tagaksid karistuse tõhususe, proportsionaalsuse ja hoiatavuse (vt eelkõige 3. mai 2005. aasta otsus liidetud

kohtuasjades C-387/02, C-391/02 ja C-403/02: Berlusconi jt, EKL 2005, lk I-3565, punkt 65 ja seal viidatud kohtupraktika).

59 Ühenduse õigusega seatud piirides tuleb siseriiklikus õiguses põhimõtteliselt kehtestada kord, mille alusel turustajat võib pidada vastutavaks direktiivi 2000/13 artiklites 2, 3 ja 12 sätestatud märgistuse kohustuse rikkumise eest, ja eelkõige kehtestada erinevate asjaomaste toiduainete turuleviimisega tegelevate ettevõtjate vastutuse jaotumise reeglid.

60 Eeltoodut arvesse võttes tuleb esitatud küsimustele vastata, et direktiivi 2000/13 artikleid 2, 3 ja 12 tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid nagu põhikohtuasjas, mis annavad võimaluse pidada selles liikmesriigis asuvat ettevõtjat, kes turustab teises liikmesriigis asuva ettevõtja töötlemata kujul tarnitavat alkohoolset jooki nimetatud direktiivi artikli 1 tähenduses, vastutavaks ametivõimude poolt tuvastatud eelnimetatud õigusnormide rikkumise eest, mis seisneb selles, et alkoholi mahuprotsent, mille tootja on asjaomase toote etiketil esitanud, ei vasta toote alkoholisisaldusele, ja järelikult võimaldavad ettevõtjat karistada haldustrahviga isegi ainult seetõttu, et ta on lihtsalt turustajana müünud toodet, mida talle on tarninud tootja.

Kohtukulud

61 Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik

kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (teine koda) otsustab:

Euroopa parlamendi ja nõukogu 20. märtsi 2000. aasta direktiivi 2000/13/EÜ toidu märgistamist, esitlemist ja reklaami käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta artikleid 2, 3 ja 12 tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid nagu põhikohtuasjas, mis annavad võimaluse pidada selles liikmesriigis asuvat ettevõtjat, kes turustab teises liikmesriigis asuva ettevõtja töötlemata kujul tarnitavat alkohoolset jooki nimetatud direktiivi artikli 1 tähenduses, vastutavaks ametivõimude poolt tuvastatud eelnimetatud õigusnormide rikkumise eest, mis seisneb selles, et alkoholi mahuprotsent, mille tootja on asjaomase toote etiketil esitanud, ei vasta toote alkoholisisaldusele, ja järelikult võimaldavad ettevõtjat karistada haldustrahviga isegi ainult seetõttu, et ta on lihtsalt turustajana müünud toodet, mida talle on tarninud tootja.

Allkirjad